

۱- در قضایای زیر رابطه‌ی محمول نسبت به موضوع چگونه است؟ (وجوبی (ضروری)، امکان، امتناع)
 الف) خدا هست. ب) انسان هست ج) شریک خدا هست د) زمین کروی است.

۲- واجب الوجود بالذات را تعریف کنید؟

۳- وقتی می‌گوئیم رابطه‌ی ماهیت انسان با وجود رابطه‌ی امکانی است، منظورمان چیست؟

۴- براساس نسبت‌های سه گانه در قضایا، جدول را کامل کنید.

الف:.....	مثال برای رابطه امکانی	ج:.....
عدد ۲ فرد است	ب:.....	مربع، سه ضلعی است.

۵- رابطه وجود و اشیای موجود در جهان چگونه است؟

۶- رابطه وجود با «واجب الوجود بالذات، انسان، وجود، جهان، ممکن الوجود» به ترتیب چه رابطه‌ای است؟

۷- در هر یک از قضایای زیر به ترتیب چه رابطه ای بین موضوع و محمول برقرار است؟
«متوازی الاضلاع چهار ضلع دارد - انسان وجود دارد - لوزی شکل متساوی الاضلاع است - ساکن روان وجود دارد»

۸- ممکن الوجود بودن ذات اشیا عالم به چه معنی است؟

۹- اگر ماهیتی را در نظر بگیریم اما آن را در جهان نیابیم، معلوم می شود که ...

۱۰- تفاوت واجب الوجود بالذات با واجب الوجود بالغیر در چیست؟

۱۱- رابطه میان دو مفهوم «واجب الوجود بالغیر و ممکن الوجود بالذات» و «ممتنع الوجود بالغیر و ممکن الوجود بالذات» در نسبت های چهارگانه چیست؟

۱۲- رابطه امتناعی را با ذکر مثال تعریف کنید.

۱۳- تعیین کنید که رابطه وجود با هر یک از موارد زیر، «جوئی» است یا «امکانی» یا «امتناعی»؟

الف) دیو

ب) شریک خدا

۱۴- تفاوت حمل «شکل سه ضلعی» بر «مثلث» با حمل «موجود» بر «مثلث» چیست؟ توضیح بدهید.

۱۵- در میان مفاهیم سه گانه، مفهوم ... واحد است که ...

۱۶- به ترتیب درباره رابطه بین وجود و ماهیت در «ممتنع الوجود» و «ممکن الوجود» چه می‌توان گفت؟

سوال ۱

الف) ضروری (ب) امکان (ج) امتناع (د) امکان

سوال ۲

همان ذاتی است که وجود برایش ضرورت دارد و این ضرورت از ناحیه خود آن ذات است نه از ناحیه یک امر بیرونی.

سوال ۳

انسان می تواند باشد و می تواند نباشد ذات وی به گونه ای نیست که حتما باشد و همچنین ذات او به گونه ای نیست که حتما نباشد با بودن علت وجود برای انسان ضروری می شود و انسان واجب الوجود می گردد و موجود می شود.

سوال ۴

الف) رابطه وجویی

ب) انسان شاعر است

ج) رابطه امتناعی

سوال ۵

ذات اشیا نسبت به وجود حالت امکانی دارند و با این نسبت نمی توانند موجود شوند. ذات اشیا برای ایجاد ابتدا باید از رابطه امکانی خارج شوند و ضرورت پیدا کنند. بنابراین اشیا موجود در جهان نسبت به وجود ضرورت دارند؛ اگرچه این ضرورت از ناحیه ذات خودشان نیست.

سوال ۶

رابطه وجود با واجب الوجود بالذات، ضروری است، زیرا غیرممکن است که واجب الوجود وجود نداشته باشد. همچنین رابطه وجود با خودش ضروری است. اما رابطه وجود با انسان و جهان و هر امر ممکن الوجودی، امکانی است.

سوال ۷

در قضیه «متوازی الاضلاع چهار ضلع دارد» و «لوزی شکل متساوی الاضلاع است» رابطه ضروری است چون محمول بیانگر ذاتیات شیء است.

در قضیه «انسان وجود دارد» رابطه امکانی است چون انسان ممکن الوجود است.

در قضیه «ساکن روان وجود دارد» رابطه امتناعی است چون ساکن روان یک تناقض است و امکان وجود یافتن ندارد.

سوال ۸

رابطه امکانی میان ذات و ماهیت اشیا عالم با وجود، به این معنی است که ذات و ماهیت اشیا به گونه‌ای نیست که حتماً باید باشد. همچنین، به گونه‌ای هم نیست که بودن آن‌ها محال باشد. این اشیا ذاتاً می‌توانند باشند یا نباشند. به تعبیر دیگر، این اشیا ممکن‌الوجوداند.

سوال ۹

ماهیتی که در جهان وجود ندارد؛ یعنی ماهیاتی که هنوز نسبت به وجود و عدم در حالت تساوی هستند؛ یا اینکه ممتنع‌الوجود هستند. به خاطر مثال آن است. رد گزینه «۳» به دلیل قید حتماً است. به این دلیل است که معلول فقط برای خروج از حالت تساوی (تساوی به وجود و عدم) به علت نیاز دارد؛ برای وجود نیافتن به علت نیازی ندارد. در هر صورت معدوم خواهد بود.

سوال ۱۰

وجود برای واجب‌الوجود بالذات و واجب‌الوجود بالغیر ضروری است اما واجب‌الوجود بالذات وجودش از ناحیه خودش است و واجب‌الوجود بالغیر وجودش را از یک موجود دیگر می‌گیرد.

سوال ۱۱

ممکن‌الوجود بالذات تقسیم می‌شود به واجب‌الوجود بالغیر و ممتنع‌الوجود بالغیر، پس رابطه آن‌ها عموم و خصوص مطلق است. هر واجب‌الوجود بالغیری، ممکن‌الوجود بالذات است. بعضی ممکن‌الوجود بالذات‌ها، واجب‌الوجود بالغیر هستند و بعضی ممکن‌الوجود بالذات‌ها واجب‌الوجود بالغیر نیستند. یعنی ممتنع‌الوجود بالغیر هستند. پس رابطه در هر دو مورد، عموم و خصوص مطلق است.

سوال ۱۲

اگر در قضیه‌ای برقراری ارتباط میان موضوع و محمول غیرممکن باشد، رابطه آنها امتناعی است مثلاً «عدد هشت فرد است» (یا هر مثال دیگر)

سوال ۱۳

الف) امکانی

ب) امتناعی

سوال ۱۴

در عبارت «مثلث شکل سه ضلعی است» حمل شکل سه ضلعی بر مثلث یک حمل ضروری است و به دلیل نیاز ندارد. اما حمل وجود بر مثلث در عبارت مثلث موجود است، رابطه ضروری نیست و به دلیل نیاز دارد.

سوال ۱۵

واجب الوجود بالذات تنها خداوند است. واجب الوجود موجودی است که عدم برای آن تصور نمی شود.

سوال ۱۶

یک ممتنع الوجود هیچ‌گاه وجود نخواهد یافت و رابطه بین ماهیت آن و وجود، همواره سلبی است.
یک ممکن الوجود نه اجباری بر وجود یافتن دارد نه اجباری بر عدم وجود. بنابراین عقل ناگزیر از نفی یا قبول رابطه بین ماهیت آن و وجود نیست.